

Besparingsvoorstellen - Agenda voor de stad

Naam besparingsvoorstel : Subsidies
Portefeuillehouder(s) : J. Mos
Verantwoordelijk directeur : M.S van der Priem

1. Wat is de ambitie? / Inzet van de beweging (vertrekpunt)?

Als gemeente zijn wij onze rol aan het herzien. Dit volgt uit het politiek akkoord wat is vertaald in de opdracht Agenda voor de Stad. We zoeken naar een nieuwe balans in de verhouding tussen de gemeente, onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. Als gemeente scheppen we randvoorwaarden en bieden we initiatieven de ruimte. Dit doen we vanuit de gedachte dat de basis van onze stad wordt gevormd door de kracht en vindingrijkheid van de Dordtenaar.

Vanuit deze nieuwe rol willen wij toe naar een andere manier van subsidiëren. We willen onze inwoners uitdagen om creatief te zijn, om te komen met nieuwe ideeën. Van belang hierbij is ook dat deze ideeën kunnen steunen op draagvlak, ofwel op het gebied van financiën, ofwel door grote betrokkenheid uit de stad. De gemeente kiest meer de rol van ondersteuner. Wij zorgen voor dat laatste beetje geld dat nodig is om jouw initiatief mogelijk te maken. Dit doen we omdat we zien dat het idee leeft onder de Dordtse bevolking en omdat het aansluit bij het profiel van onze stad. Bijvoorbeeld omdat het aansluit bij het maritieme karakter van de stad Dordrecht.

De besparingsopgave die we hierbij willen realiseren is € 1 miljoen.

2. Wat hebben we gedaan? / Waar zat de energie de afgelopen maanden op?

De raad heeft aangegeven betrokken te willen worden bij het formuleren van een kader dat als afwegingsmodel voor de bezuiniging op kleine subsidies kan worden gehanteerd. Er is daarom een raads werkgroep opgericht met leden van alle fracties die zich hierover heeft gebogen. De raads werkgroep is 4 keer bij elkaar gekomen. Ook heeft zij tussendoor de raadscommissie bestuur en middelen geïnformeerd over de voortgang. De bezuinigingsopgave op kleine subsidies is fors; het betreft ongeveer 2/3 van het (beïnvloedbare) budget aan kleine subsidies.

Afwegingskader

De opdracht van de raads werkgroep was om criteria te ontwikkelen, benaderd vanuit de gewenste maatschappelijke effecten, die gebruikt kunnen worden als kader om te komen een bezuiniging op kleine subsidies. De gewenste maatschappelijke effecten zijn hierbij benoemd. Vervolgens zijn er procesmatige criteria benoemd en criteria die verwijzen naar de maatschappelijke effecten.

Deze criteria zijn op een aantal subsidies toegepast. Hieruit bleek dat niet alle criteria objectief te benaderen zijn. Bijvoorbeeld de vraag "wat gebeurt er als wij ons als gemeente terugtrekken?" is lastig objectief te beantwoorden omdat de mening van de instellingen hierin wellicht zal verschillen dan die van de gemeente. Daarnaast werd door de werkgroep geconcludeerd dat er al snel politieke kleuring wordt gegeven bij het toetsen op de criteria, dan wel bij het prioriteren van de criteria. De werkgroep heeft daarom geconcludeerd dat het afwegingskader geen duidelijke en objectieve richting bood voor bezuinigingen zonder dat hier politieke afwegingen in zouden worden meegenomen.

Alternatieven

De raads werkgroep is daarom op zoek gegaan naar alternatieven voor de bezuinigingsopgave. In de laatste bijeenkomst van de werkgroep is daarom ook inspiratie gehaald uit input van de werkgroepen crowdfunding en G1000. De conclusie die al snel werd getrokken is dat er een gedragen wens is om de subsidiesystematiek rigoureus te veranderen. De raadsleden gaven aan af te willen van bestaande plichten, die vaak door instellingen als rechten worden gezien. Deze verplichtingen beperken in grote mate de ruimte voor nieuwe initiatieven. Ook past de oude manier van subsidiëren niet meer bij de nieuwe rol van de gemeente. Gelet op deze wens en de grote opgave die er ligt bleef er eigenlijk maar een alternatief waarmee een nieuwe manier van subsidiëren vorm kan krijgen over. Dit alternatief is om alle kleine subsidies te beëindigen en vanuit een nieuw subsidiekader het restant budget te verdelen. Hierbij is door de werkgroep wel gesproken over de gevolgen die dit voor de huidige subsidieontvangers kan hebben. Echter vanuit het besef dat dit nu de kans biedt om enerzijds te voldoen aan de wens om de systematiek te wijzigen, en anderzijds vanuit de financiële noodzaak om te bezuinigen, werd dit alternatief toch door het overgrote deel van de werkgroepsleden als enige serieuze optie gezien.

3. Wat heeft dit opgeleverd? / Waar staan we nu?

Zoals hierboven is toegelicht sprak het alternatief om alle kleine subsidies te schrappen en een nieuw verdeelmodel te kiezen de meeste raadsleden aan. De gedachte hierbij is dat gelet op de grote taakstelling dit nu de aanleiding kan zijn om de subsidiëring rigoureus om te gooien. De wens bestaat om opnieuw te kijken naar de doelstellingen en voorwaarden voor subsidie. We willen af van het huidige regime waarbinnen veel instellingen bepaalde rechten "hebben" waardoor er vrijwel geen ruimte meer is voor nieuwe initiatieven.

Nieuw subsidiekader en fonds kleine subsidies

Wanneer alle subsidies worden beëindigd en de bezuiniging wordt ingeboekt blijft er nog budget over. Hiermee kan een nieuw fonds worden gestart voor kleine subsidies. Voor de verdeling van dit fonds moet een nieuw beleidskader worden ontwikkeld.

De denkrichting hierbij is dat de subsidies meer ondersteunend van aard zullen zijn. De gemeente neemt hierin meer de rol aan van "mogelijk-maker" van ideeën uit de stad. Doel is dat initiatieven zich uiteindelijk zelf kunnen bedruipen. Er zijn vooral eenmalige subsidies, bedoeld voor activiteiten. Structurele ondersteuning van instellingen is minder aan de orde.

Een belangrijke voorwaarde voor het verstrekken van subsidies is dat er draagkracht voor het initiatief is vanuit de stad. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting komen doordat inwoners zelf, bijvoorbeeld via crowdfunding, een deel van de kosten opbrengen. Een ander voorbeeld van draagkracht is dat bijvoorbeeld een grote groep inwoners het initiatief ondersteunt en er (financieel of in natura) aan bijdraagt.

Beëindigen huidige subsidierelaties

Het voorstel houdt in dat alle kleine subsidies (< € 50.000) moeten worden beëindigd. Voorgesteld wordt om nu eerst een principe besluit te nemen en dit voor te leggen aan de raad om alle kleine subsidies stop te zetten en het restant budget middels een nieuw te vormen fonds te verdelen.

Het stopzetten van de subsidies kan, gelet op de wet, pas per 2017. Hiermee is 2016 een overgangsjaar waarin de vormgeving van het fonds en de kaders hierbij verder kunnen worden uitgewerkt. De raadswerkgroep heeft aangegeven hier graag bij betrokken te worden. Met de raadswerkgroep is gecommuniceerd dat dit traject zal worden opgestart nadat de raad eerst het principe besluit heeft genomen om de kleine subsidies te beëindigen.

Financiële opgave

De oorspronkelijke taakstelling lag op € 1,2 miljoen. Dit is een fors bedrag gelet op het totale budget voor kleine subsidies. Met een taakstelling van € 1,2 miljoen blijft er ook weinig ruimte over voor het nieuw op te richten fonds.

Wij zien een grote meerwaarde in de mogelijkheden die een nieuw fonds biedt om de subsidiesystematiek te wijzigen, meer passend bij de nieuwe rol van de gemeente, inwoners en stad. Wij hebben daarom de bezuinigingstaakstelling op kleine subsidies verlaagd naar € 1 miljoen zodat er een groter bedrag beschikbaar komt voor dit nieuwe fonds.

4. Welke type besluitvorming vragen we nu aan de raad?

☐ Gereed voor definitieve besluitvorming: maatregel is direct inboekbaar/maatregel is voldoende uitgewerkt voor definitieve realisatie.

☒ Inhoudelijke verandering loopt nog: besluitvorming gevraagd over inhoudelijke richting en (geactualiseerde) taakstelling. Voorstel is nog in bewerking.

5. Wat is het voorstel?

De raad wordt gevraagd om in te stemmen met het principebesluit om alle structurele kleine subsidies (< € 50.000) per 1-1-2017 te beëindigen, vanuit de gedachte dat we toe willen naar een nieuw, minder statisch, subsidiemodel voor kleine subsidies. Tevens wordt de raad voorgesteld om waar mogelijk de budgetten voor incidentele kleine subsidies per 1-1-2016 te schrappen. Hiermee wordt een besparingsopgave van € 1 miljoen gerealiseerd. In verdere besluitvorming zal de raad worden gevraagd om in te stemmen met een nieuw beleidskader dat nieuwe kaders geeft aan de besteding van de middelen voor kleine subsidies.

Aandachtspunten

Bij de overweging omtrent bovengenoemd besluit zijn een aantal zaken van belang om mee te nemen.

Dubbelingen en stapelingen in andere opgaven

In een aantal voorstellen van andere opgaven wordt ook een bezuiniging op een kleine subsidie voorgesteld. Er is dan een *dubbeling* in de besparingsvoorstellen. Een besparing wordt dan dus 2 keer, in 2 verschillende voorstellen opgevoerd. Er moet besloten worden in welk voorstel deze besparing land.

Uw college heeft aangegeven dat de bezuiniging op aangepast sporten ingeboekt moet worden bij de opgave sport. Ook is besloten om een deel van de bezuiniging op beeldende kunst in te boeken bij de opgave cultuur en media. De volgende dubbeling blijft dan over:

- Evenementen voor € 1 ton. Deze besparing wordt ook opgevoerd in het voorstel van de opgave Programmering & Evenementen.

Naast dubbelingen zijn er ook *stapelingen* in de bezuinigingsvoorstellen. We spreken van een stapeling als er aanvullend op de voorstellen in andere opgaven ook kleine subsidies onder die opgave vallen. Aangezien in dit voorstel wordt voorgesteld om alle kleine subsidies te schrappen, vindt er dus een stapeling van bezuinigingen plaats binnen een opgave/domein. Dit is het geval bij de volgende opgaven/domeinen:

- Bestuur & Samenwerking.
- Cultuur & Media.
- Programmering & Evenementen.
- Bibliotheek.
- Sport.

Geen willekeur

Er is een lijn getrokken om subsidies onder de € 50.000 te definiëren als "klein." Het voorstel ligt nu voor om alle kleine subsidies te schrappen. Voorkomen moet worden dat er onderscheid wordt gemaakt tussen instellingen boven en onder deze lijn, wanneer deze instellingen vrijwel dezelfde activiteiten uitvoeren. Voor zover nu inzichtelijk is, is dit het geval bij de subsidies voor zwembadhuur. Hier krijgt een organisatie meer dan € 50.000 subsidie, terwijl de rest minder dan € 50.000 krijgt. Dit moet worden meegenomen in de afweging.

Langlopende verplichtingen

Bij een aantal subsidies is er sprake van gemeentelijke toezeggingen over subsidies. Dit speelt in ieder geval bij speeltuin & scouting. Hier zijn in het verleden toezeggingen gedaan om de afschrijvingen van bepaalde investeringen te subsidiëren gedurende de afschrijvingstermijn. In veel gevallen zijn deze termijnen nog niet verstreken. Indien de gemeente versneld af wil van deze verplichtingen moet zij met deze instellingen om tafel om te bezien hoe dit kan. Financiële afkoop hierbij lijkt niet uitgesloten.

Er zijn ook langlopende verplichtingen bij de subsidies voor kleedruimten. Sommige van deze verplichtingen lopen door tot 2041. Vanwege deze lange termijn en het relatief grote jaarlijkse bedrag wat hiermee gemoeid is (€ 43.408) is deze subsidie nu buiten deze opgave gehouden. Er zal eerst juridisch gekeken moeten worden of het mogelijk is om deze subsidies tussentijds te beëindigen en wat daarbij de financiële consequenties zijn.

Neveneffecten

Het stopzetten van de subsidies kan neveneffecten teweeg brengen. Sommige instellingen huren een gemeentelijk pand. Wellicht kunnen zij zonder subsidie de huur niet meer betalen en komt dit pand leeg te staan. Wij lopen dan huurinkomsten mis. Vanuit de gedachte dat we nu de kans krijgen een nieuwe weg in te slaan wanneer we breken met alle oude verplichtingen moeten we dit accepteren.

Gevolgen ambtelijke inzet

Het voorliggende voorstel kan ook gevolgen hebben voor de ambtelijke inzet vanaf 2017. Naar verwachting zullen er minder kleine subsidies worden verstrekt dan nu, aangezien het budget fors wordt verminderd. Hoeveel dit is, is nu nog niet duidelijk. Pas wanneer de nieuwe kaders verder worden uitgewerkt kan dit verder gekwantificeerd worden.

6. Hoe ziet het vervolg richting de Begroting 2016 eruit? En daarna?

Indien de raad instemt met het voorstel om alle kleine subsidies te beëindigen zal de procedure in gang worden gezet om alle subsidieontvangers hiervan op de hoogte te brengen. Op dit besluit is bezwaar & beroep mogelijk. Het college is gemandateerd om deze procedure verder af te handelen.

In enkele gevallen kan er sprake zijn van frictiekosten. Indien deze kosten niet binnen de huidige begrotingsposten vallen zal uw raad bij de begrotingsbehandeling 2016 gevraagd worden om hier middelen voor vrij te maken.

De subsidies worden beëindigd per 1-1-2017. In de aanloop naar de Kadernota 2017 zal gewerkt worden aan een nieuw beleidskader. De raad zal medio 2016 worden gevraagd om dit vast te stellen.

Communicatie

Gedurende dit hele traject, voor en na de Kadernota 2016, is goede communicatie met de subsidieontvangers en de stad noodzakelijk. In aanloop naar de kadernota dienen, vanuit het principe van behoorlijk bestuur, alle subsidieontvangers een brief te krijgen waarin staat dat dit traject loopt en dat dit mogelijk consequenties heeft voor hun subsidie. Zij hebben dan de mogelijkheid om bij de behandeling van de kadernota aan de raad hun mening kenbaar te maken. N.B. deze aankondiging voorafgaand aan de besluitvorming geldt ook voor de subsidieontvangers in de andere opgaven in agenda voor de stad.

7. Wat betekent dit financieel?

	2016	2017	2018	2019
Bruto besparing	€ 105.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Frictie & aanloopkosten	€ pm	€ 0	€ 0	€ 0
Netto besparing	€ 105.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000

Vanuit het principe van gelijkwaardigheid is het aan te bevelen om alle structurele subsidies gelijktijdig te beëindigen. Dit kan pas per 2017 vanwege de redelijke termijn die in acht moet worden genomen. Vanaf 2017 kan er dus structureel € 1 miljoen worden bezuinigd. In 2016 kunnen al wel de budgetten voor incidentele subsidies worden stopgezet. Dit zijn de volgende budgetten:

bomen	€ 5.000
beeldende kunst*	Pm
eenmalig maatschappelijke ondersteuning	€ 100.000
	€ 105.000

De frictie & aanloopkosten zijn nog niet volledig inzichtelijk. In een paar gevallen (onder andere speeltuin en scouting) is er sprake van langlopende verplichtingen waarbij de gemeente een toezegging heeft gedaan om deze kosten (afschrijvingskosten) te subsidiëren. Indien de gemeente deze toezegging niet langer wil nakomen dient met de instelling om tafel te worden gegaan om te komen tot een deal.

*Beeldende kunst is ingeboekt als pm post. Het huidige budget voor beeldende kunst is € 150.000. Uw college stelt voor om € 88.000 hiervan als bezuiniging in te boeken binnen de opgave cultuur & media. Het budget voor beeldende kunst betreft een doeluitkering (niet geoormerkt). Het rijk is overwegende om de verdeling van deze uitkering te wijzigen. Dit kan betekenen dat het budget lager wordt. Het is daarom niet duidelijk hoeveel (en of) er nog budget te bezuinigen valt binnen deze opgave.